

σόι

σόι, το, γεν. **του σογιού**, πλ. **τα σόγια**, ουσ. [<τουρκ. soy]. **1.** το σύνολο των ανθρώπων με κοινή καταγωγή, η γενιά, το γένος, ιδίως ευγενής, αριστοκρατική καταγωγή: «το σόι αυτού του ανθρώπου άφησε εποχή στα χρόνια μου || παντρεύτηκε γυναίκα από σόι». **2.** το σύνολο των ανθρώπων με συγγενικούς δεσμούς, το σύνολο των συγγενών, το συγγενολόι: «έχει πολύ μεγάλο σόι || στη γιορτή μου κουβαλήθηκε όλο το σόι μου για να μου ευχηθεί». (Λαϊκό τραγούδι: κρίμα σε σε, Αντώνη, κρίμα το μπόι σου, που έκανες ρεζίλι όλο το **σόι** σου // βρήκα δυο **σόγια** με βιολιά τραγούδι και παραγγελιά γενιά μου αλλοπαρμένη. Κι ό,τι με πίκρανε πολύ είτε φιλί είτε απειλή το είπα ειμαρμένη). **3.** (για ζώα) ράτσα: «δεν είναι σόι το σκυλί που πήρες». **4.** (για φυτά) ποικιλία: «τι σόι τριανταφυλλιάς είναι αυτές που φύτεψες;». **5.** (γενικά) είδος, ποιόν: «δεν μπορεί κανένας μας να καταλάβει τι σόι πράγμα είναι αυτό». (Ακολουθούν 23 φρ.)·

- **βαστάει από (μεγάλο) σόι**, βλ. φρ. **είναι από (μεγάλο) σόι**·

- **γαμώ το σόι μου!** ή **γαμώ το σόι που με γένναγε!** ή **γαμώ το σόι που με πέταγε!** έκφραση αγανακτισμένου ή εκνευρισμένου ατόμου: «γαμώ το σόι μου, όλα τα στραβά σε μένα θα τύχουν». Συνήθως η φρ. κλίνει πάλι με το γαμώ. Για συνών. βλ. φρ. **γαμώ τα καντήλια μου!** λ. γαμώ·

- **γαμώ το σόι σου!** ή **γαμώ το σόι που σε γένναγε!** ή **γαμώ το σόι που σε πέταγε!** ή **σου γαμώ το σόι!** ή **σου γαμώ το σόι που σε γένναγε!** ή **σου γαμώ το σόι που σε πέταγε!** **α.** επιθετική έκφραση εναντίον κάποιου που είναι ενοχλητικός, που μας δημιουργεί προβλήματα: «γιατί ρε, γαμώ το σόι σου, κάνεις θόρυβο μεσημεριάτικα! || σου γαμώ το σόι αν ξαναπείς κακό για το φίλο μου!». **β.** εκστομίζεται και ως βρισιά. Η φρ. πιο αραιά από ότι η αμέσως πιο πάνω, κλείνει πάλι με το γαμώ. Για συνών. βλ. φρ. **γαμώ τα καντήλια σου!** ή **σου γαμώ τα καντήλια!** λ. γαμώ·

- **δεν είναι σόι (πράμα), α.** (για πράγματα) δεν είναι αντικείμενο αξίας: «αφού δεν είναι σόι πράμα, γιατί να σου δώσω τόσα λεφτά;». **β.** (για πρόσωπα) δεν είναι άνθρωπος με αξία και, κατ' επέκταση, είναι ύποπτος ή επικίνδυνος: «πρόσεχε, γιατί δεν είναι σόι πράμα αυτός, που κάνεις παρέα»·

- **δεν είναι σόι πράματα αυτά** ή **δεν είναι αυτά σόι πράματα**, δεν ενεργείς, δε συμπεριφέρεσαι σωστά: «ό,τι λέμε, πηγαίνεις και το διαδίδεις στους άλλους. Δεν είναι σόι πράματα αυτά»·

- **δεν το βλέπω σόι πράμα**, έχω την εντύπωση πως δεν είναι πράγμα αξίας: «δεν μπορώ να σου δώσω τόσα λεφτά που μου ζητάς, γιατί δεν το βλέπω σόι πράμα»·

- **δεν το βλέπω σόι το πράμα**, έχω την εντύπωση πως η δουλειά ή η υπόθεση δεν είναι νόμιμη, τίμια ή πως δεν εξελίσσεται σύμφωνα με τις προσδοκίες μας: «δε θα πάρω μέρος σ' αυτό το συνεταιρισμό, γιατί δεν το βλέπω σόι το πράμα || ο δικηγόρος με διαβεβαιώνει πως όλα θα πάνε καλά, αλλά δεν το βλέπω σόι το πράμα»·

- **δεν τον βλέπω σόι άνθρωπο**, έχω την εντύπωση πως δεν πρέπει να είναι καλός άνθρωπος και κατ' επέκταση, πως είναι ύποπτος, επικίνδυνος: «έχε το νου σου μ' αυτόν που κάνεις παρέα, γιατί δεν τον βλέπω σόι άνθρωπο»·

- **δεν τον βλέπω σόι πράμα**, βλ. συνηθέστ. **δεν τον βλέπω σόι άνθρωπο**·

- **έγινε από σόι**, (ειρωνικά) έγινε υπεροπτικός, ακατάδεχτος, ιδίως μετά από κάποια επιτυχία του: «απ' τη μέρα που προβιβάστηκε στη δουλειά του, νομίζει πως έγινε από σόι και δε μας καταδέχεται». (Λαϊκό τραγούδι: *τόσους μήνες που την είχα μου ξηγιότανε στην τρίχα, τώρα **έγινε από σόι** και τα ψάρια δεν τα τρώει*). Από το ότι παλιότερα (αλλά και στην εποχή μας), αυτός που καταγόταν από αριστοκρατικό, από ευγενικό σόι, κρατούσε μια υπεροπτική στάση απέναντι στους ανθρώπους που δεν ήταν της τάξης του·

- **είναι από (μεγάλο) σόι**, κατάγεται από ευγενή, από αριστοκρατική οικογένεια: «πάντρεψε την κόρη του μ' ένα παλικάρι, που και επιστήμονας είναι και από μεγάλο σόι». (Λαϊκό τραγούδι: *ο άντρας που θα παντρευτώ, θα **είναι από σόι**, σκληρό κολάρο θα φορά θα 'χει χρυσό ρολόι*)·

- είναι σόι πράματα αυτά; βλ. φρ. δεν είναι σόι πράματα αυτά·
- κρατάει από (μεγάλο) σόι, βλ. φρ. είναι από (μεγάλο) σόι·
- μεγάλο σόι, το αριστοκρατικό: «σήμερα δεν υπάρχουν μεγάλα σόγια, όπως τον παλιό καλό καιρό»·
- σόι πάει το βασίλειο, βλ. λ. [βασίλειο](#)·
- σόι σοϊλέ, αριστοκρατική, ευγενική καταγωγή: «βρήκε ένα παλικάρι η κόρη του πολύ σόι σοϊλέ»·
- σόι σοϊλέ πάει το βασίλειο, βλ. λ. [βασίλειο](#)·
- σόι τραβάει το βασίλειο, βλ. συνηθέστ. σόι πάει το βασίλειο, λ. βασίλειο·
- τι σόι άνθρωπος είναι, **α.** ποιο είναι το ποιόν αυτού του ανθρώπου: «είναι καινούριος στην παρέα μας και κανένας δεν ξέρει ακόμα τι σόι άνθρωπος είναι». **β.** απαντάται πολύ συχνά και σε ερωτηματικό τύπο: «τι σόι άνθρωπος είναι ο τάδες;»·
- τι σόι πράγματα είν' αυτά; έκφραση αγανάκτησης ή δυσαρέσκειας για τις άστοχες ενέργειες ή την κακή συμπεριφορά κάποιου που μας ενοχλεί: «κοτζάμ επιστήμονας και συμπεριφέρεσαι σαν ανόητος άνθρωπος. Τι σόι πράγματα είν' αυτά;». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το *δεν ντρέπεσαι λιγάκι(;)·*
- τι σόι πράμα είναι, **α.** (για πρόσωπα ή πράγματα) ποιο είναι το ποιόν του, ποια είναι η αξία του, η χρησιμότητά του: «τι σόι πράμα είναι αυτός ο άνθρωπος, ακόμα δεν μπόρεσα να καταλάβω!». **β.** απαντάται πολύ συχνά και σε ερωτηματικό τύπο: «τι σόι πράμα είναι αυτό που αγόρασες και κρέμασες μπροστά στο αυτοκίνητό σου;»·
- τι σόι σοϊλέ! τι είδος, τι τρόπος και λέγεται συνήθως για κάτι αρνητικό: «έχει έλκος στο στομάχι κι ο γιατρός του επιτρέπει να τρώει καυτερά φαγητά και να πίνει όσο θέλει. -Τι σόι σοϊλέ θεραπεία είναι αυτή, δεν μπορώ να καταλάβω!»·
- του γαμώ το σόι ή του γαμώ το σόι που τον γένναγε ή του γαμώ το σόι που τον πέταγε, **α.** τον καταξεφτιλίζω, τον καταντροπιάζω: «επειδή ήταν αγενής, εκεί μπροστά στην οικογένειά του του γάμησε το σόι». **β.** τον τιμωρώ σκληρά, τον δέρνω άγρια και, κατ' επέκταση, τον κατανικώ: «επειδή γύρισε μεθυσμένος στο σπίτι, τον έπιασε ο πατέρας του και του γάμησε το σόι». **γ.** εκστομίζεται και ως βρισιά. Για συνών. βλ. φρ. του γαμώ τα καντήλια, λ. [γαμώ](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας